

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 14:

Forespørgsel til arbejdsministeren [om Rigsrevisionens kritik af AF-systemet].

Af Bendt Bendtsen (KF) og Helge Sander (V).
(Forespørgslen anmeldt 21/10 97).

Anden næstformand (Henning Grove):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til forskningsministeren: »Hvad kan ministeren oplyse om regeringens hidtidige initiativer for at hindre problemer i Danmark som følge af computerfejl år 2000, og hvad agter regeringen at foretage sig i perioden frem til år 2000?«

Af Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan Køpke Christensen (FP), Niels Højland (FP), Kirsten Jacobsen (FP) og Annette Just (FP).

(Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 97).

Begrundelse

Kim Behnke (FP):

Der er mange både i og uden for Folketinget, der på det seneste har spurgt mig: Hvorfor i alverden skal Folketinget have en diskussion om computerproblemer år 2000? Der er jo lang tid til. Og med en politisk dagsorden i Danmark, som jo har det med at skifte fra dag til dag, ja, så kan det også forekomme næsten kunstigt at skulle have en diskussion om noget, der ligger langt ude i fremtiden.

Men problemet er, at år 2000-sagen er en alvorlig sag. Og i betragtning af, hvilke problemer hele verden kan opleve om bare 790 dage, så er det imponerende, hvor roligt de fleste mennesker tager det.

Hvis Mariager Fjord har iltsvind, ja, så er medierne fyldt med katastrofemeldinger, og politikere er parat til at lave stram regulering af erhvervsliv og landbrug. Man er også parat til

bevilge millioner på nye projekter, men hvis det viser sig, at tusinder af edb-systemer og computere ikke kan fungere efter år 2000 og det meste af verden kommer til at lide økonomiske tab, så kan dagbladene ikke mande sig op til andet end at skrive populærvidenskabelige artikler om, at folks badevægt eller folks videobåndoptager måske ikke virker nytårs morgen år 2000.

Og medens regeringer i andre lande har sat omfattende programmer i gang for at forhindre de værste følger af år 2000-problemet, så har den danske regering ikke udvist megen fantasi eller engagement. Der er nedsat et udvalg på god dansk vis, der er oprettet et sekretariat på god dansk vis, og der er såmænd også afsat 12 mio. kr. Så medens timeglasset løber tør, kan udvalg og embedsmænd bruge tiden på at diskutere, om der overhovedet er et problem.

Efter Fremskridtspartiets og efter min opfattelse er det en diskussion, som vi for længst burde være forbi. Vi har brug for handling.

I alle andre væsentlige lande er man gået i gang med handling, oven i købet i meget betragteligt omfang, og vi er derfor nødt til at løfte sagen op på den politiske dagsorden. Det handler nemlig ikke kun om computerchips og 1970'ernes programmeringsfejl dybt inde i computerne. Det handler om, at vi kan miste velfærd, hvis det moderne samfund går i stå om 790 dage.

Derfor skal vi have dagens debat om computerproblemer år 2000.

Besvarelse

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg vil godt starte med at sige tak til hr. Kim Behnke for at rejse denne forespørgsel. Og så kan jeg berolige hr. Kim Behnke: Vi er foran. Vi er såmænd foregangsland, når det gælder regeringsinitiativer, når vi ser på, hvor langt vi er kommet her til lands, og ikke blot på, hvad der er planlagt.

Så vil jeg sige: Luk øjnene, slap af, tænk de dér godt 2 år frem! Vi er netop gået fra 1999 til år 2000, og alting er gået i stå. Elværkerne kan ikke producere elektricitet, varmen forsvinder, fjernsynet virker ikke, bilerne kan ikke starte, elevatorerne er stoppet, fly falder ned, og al edb regner forkert, hvis det overhovedet regner, osv. osv.

Det er ikke skrækscenarier, der mangler, når medierne malende beskriver de mulige konsekvenser af edb-systemernes manglende evne til at klare denne her overgang med 4 nye cifre, deraf 3 nuller.

Ja, korrekt, det er rigtigt. Hvis vi lader stå til, og hvis vi undlader at gøre noget. Men det gør vi ikke, det har vi ikke gjort, og det har vi såmænd heller ikke tænkt os gøre.

Så når jeg alligevel har valgt denne her lidt bombastiske indledning, så er det, fordi jeg har bemærket, at det er skrækscenarierne, der skaber de store overskrifter. Men jeg vil ikke diskutere det problem på den måde, for det løser nemlig ingen problemer. Det giver ingen svar.

Kun et meget omhyggeligt, et meget systematisk arbejde i de enkelte virksomheder, i institutioner osv. kan sikre, at det danske samfund, den velfærd, vi har og gerne vil bevare, kommer helskindet igennem skiftet til år 2000. Og på de mest påtrængende områder er man heldigvis allerede godt i gang, hvis man såmænd ikke allerede er færdig.

I Forskningsministeriet er der arbejdet med år 2000-problemet siden sommeren 1996. Strategien har hele tiden været – og det er den såmænd fortsat – at det er og bliver et ledelsesansvar i den enkelte virksomhed eller organisation at sikre, at år 2000 er vi parat.

Forudsætningen for den strategi er imidlertid, at ledelsen er opmærksom på omfanget og på de opgaver, der skal løses.

Forskningsministeriet har allerede på et tidligt tidspunkt drøftet problemerne med IT-brancheforeningen, med edb-leverandørerne, der jo burde være de første til at gøre deres kunder opmærksomme på år 2000-problemet og burde være de første til at tage fat på det. De har bl.a. et hovedansvar.

Men jeg må desværre konstatere, at IT-branchen og andre brancher, som berøres af problemet, indtil for nylig har haft en noget afventende holdning til, hvad vi er oppe imod. Der har simpelt hen været for slappe reaktioner, men det er ved at komme. Pisk og penge er måske vejen frem.

Undersøgelser af år 2000-parathed i private virksomheder og offentlige institutioner tegner det her billede:

For de største og mest tungtvejende edb-systemer er man flere steder godt i gang med at give svaret. Men især i mindre virksomheder og institutioner er man langtfra tilstrækkelig opmærksom. Det kan være områder med anden

elektronik end edb, hvor man måske oven i købet helt overser problemerne.

Det er blevet bekræftet på det internationale år 2000-møde, der blev afholdt her i august måned i København. Det var altså i august måned i København – vi er på forkant med opgaverne – efter invitation fra Forskningsministeriet, efter at vi har set og kan se de samme tendenser i andre lande.

Som regeringens IT-minister kan jeg naturligvis ikke sidde den slags overhørig; det ville heller ikke ligne IT-ministeren.

Når de frie markeds kræfter tilsyneladende ikke kan klare det alene og selv, så er vi jo nødt til at tage fat på andre løsninger. Så må regeringen tage et initiativ. Regeringen kan ikke leve med, at der er usikkerhed, om væsentlige samfundsfunktioner fungerer den 1. januar år 2000.

Det er også urimeligt, at håndværksmesteren ikke får fornyet sit edb-system, blot fordi der ikke er nogen, der har fortalt ham, at han måske får et problem.

Den 12. september i år fremlagde jeg derfor regeringens år 2000-plan, og lad mig sige det med det samme: Den plan løser i sig selv ikke et eneste år 2000-problem. Det er heller ikke hensigten. Det er stadig væk, og det kan ikke være andet end et ledelsesansvar i den enkelte virksomhed og i den offentlige institution.

Planen indeholder 7 initiativer, som i høj grad baserer sig på frivillig, ansvarlig indsats:

Punkt 1: Branche- og erhvervsorganisationerne skal aktiviteres i en bred informationsindsats over for deres medlemmer. Hvem er bedre end Håndværksrådet til selv at informere og rådgive håndværksmesteren? De faglige organisationer bør ruste deres medlemmer til at forstå problemet, og det bør naturligvis diskuteres i samarbejdsudvalg, i bestyrelse og for mig gerne på medarbejdernes foranledning. Det var første punkt. Der er nogen, der har et ansvar.

2. punkt er, at erhvervs- og brancheorganisationerne, Forbrugerrådet og mange flere inviteres til at deltage i et år 2000-forum, der skal være det centrale forum for en tværgående indsats over for løsningen her til lands. Jeg har udpeget økonomidirektør på Det Kongelige Teater Mai Buch til at være formand for det forum, og det har hun med glæde sagt ja til.

Punkt 3 er, at der pr. den 1. november etableres et år 2000-sekretariat i Dansk Datafor-enings regi, som skal bidrage til en uafhængig informationsformidling. Det er ikke sekretaria-

tet og dets medarbejdere, der skal løse problemet, men de skal pege på, hvor det kan løses, og jeg glæder mig over, at samtlige Folketingets partier i Finansudvalget støttede op om et aktstykke, der bad om 12 mio. kr. til den opgave.

Punkt 4 er, at revisorerne skal vurdere, om virksomhederne er tilstrækkelig opmærksomme på problemet, og jeg ved, at der er løbende forhandlinger mellem Erhvervsministeriet og de revisorforeninger, som vi har her til lands. Revisorernes kan gå ind og være med til at påtegne regnskaber. De er nogle af de mennesker med ekspertise, der er tættest på samtlige virksomheder.

Punkt 5, det er forbrugere. Vi har brug for en særlig år »2000 parat«-mærkning af alle tele- og elektronikprodukter i handelen samt krav om år 2000-parathed ved alle offentlige indkøb, og det er jo ikke så lidt, skal medvirke til, at nye produkter fungerer fejlfrit også i det næste årtusind.

Punkt 6 er, at der iværksættes en tæt opfølgning af år 2000-status i offentlige virksomheder. I staten vil det ske med hjemmel i en tekstanmærkning til finansloven, som vi vedtager her i december måned. Kort sagt, alle offentlige ledere vil blive – jeg tror, de godt er klar over det – holdt op på deres meget præcise ansvar, og det er lidt vigtigt, da vi jo her til lands har en meget decentral struktur, en meget decentral forvaltning. Jeg har naturligvis også taget kontakt til den kommunale sektor, til Amtsrådsforeningen og til Kommunernes Landsforening, ligesom jeg har skrevet et brev til Folketingets formand.

Folketinget skal naturligvis også være parat, så vi kan sige alt det, vi plejer, også efter år 2000.

Det 7. punkt er at for at imødegå en forventet knaphed på kvalificerede medarbejdere, så opfordres større virksomheder til at investere i uddannelse af medarbejdere. Det haster. Det haster, og derfor bør indsatsen også understøttes af alle de mangfoldige ordninger, vi kender i Undervisningsministeriets og Arbejdsministeriets regi, og det understreger også efter min mening det klare behov, der bl.a. er for at få en IT-højskole, gerne på Holmen her i København.

Min konklusion skal være, at det er mit klare indtryk, at regeringens år 2000-plan på mange og på væsentlige områder bidrager til at skabe en høj grad af opmærksomhed, og det vil jeg også gerne kvittere for, det gør denne forespørgsel tillige.

Planen bygger på frivillig indsats og på, at ledere har et ansvar, og at institutioner overalt

er deres opgave voksen. Men skulle det vise sig, og her kommer så pilsken, at ansvaret ikke løftes i tilstrækkeligt omfang, er regeringen parat til at lovgive på en række præcise områder, så vi sikrer forbrugere og danskerne med bl.a. en år »2000 parat«-mærkning.

Målt med den internationale målestok, og dette her er i sandhed en international sag, er vi såmænd med i front. Vi følger nøje, hvad der sker i Sverige. Jeg ved, min svenske kollega, der har med disse sager at gøre, har været ganske utilfreds med de også lidt slappe reaktioner i Sverige. Vi følger nøje, hvad der sker i Norge, i England, i USA. Det er nogle af de lande, der gør mest for at tackle år 2000-problemet, og vi havde dem som sagt, i alt 16 lande, til møde her i august måned i København.

Regeringens plan bygger på de erfaringer, på vores egne analyser og på vores ønske om at være med til politisk at gøre opmærksom på, at Danmark skal fungere også nytårmorgen, den første af dem i det nye årtusind.

Lad os i fællesskab vende problemet med år 2000-datoer til en konkurrencemæssig fordel for det danske samfund. Vi har beredskabet, vi har viljen, og erfaringer henter vi både her til lands og ude omkring.

God fornøjelse til os alle sammen med løsning af en stor opgave.

Forhandling

Kim Behnke (FP):

Tak til ministeren. Der er kommet mange internationale skøn over, hvad det vil koste den samlede verden, ikke hvis det hele bryder sammen, for det er der ingen, der forventer eller håber, men alene at få repareret det gamle udstyr og opgraderet det og få købt nyt udstyr. Det mest forsigtige skøn er, at det vil koste i størrelsesordenen 4000 mia. kr.

Danmark plejer at blive udnævnt til at udgøre 1 promille af verden, og det vil sige, at de ressourcer, vi skal forvente der skal bruges på det her område i Danmark, er i størrelsesordenen 4 mia. kr. Jeg kan sige, at et af de lande, der har været mest ihærdige med at regne ud, hvad det vil koste dem, er Spanien, som har givet et skøn på mellem 40 og 50 mia. kr. – ikke pesetas.

Men uanset hvad vi gør, så kommer det altså til at koste vores samfund nogle ressourcer. Hvis offentlige og private virksomheder køber nyt udstyr, så koster det mange millioner kro-

ner. Hvis der sker opgradering af det gamle udstyr, så koster det også en masse penge, og som en amerikansk analytiker har udtrykt det: Vi får ikke nogen som helst produktivitetsforbedringer, vi får ingen ny teknologi, vi får faktisk kun retten til at komme videre og retten til at overleve.

De midler, som skal bruges til enten at undgå problemer år 2000 eller til at rydde op januar år 2000, kan ikke bruges på andre områder. Og det er selvfølgelig ærgerligt, at vi må bruge pengene på dette. Men da vi i det moderne samfund har sat computerchips i alt fra regulering af trafiklys og biler til fyrtårne og skibe, ja, så er vi altså nødt til at bruge økonomi og kræfter på at opgradere systemerne eller udskifte dem til noget helt nyt.

Man kan selvfølgelig godt ærgre sig over, at teknikere og programmører i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne ikke havde mere tillid til deres egne programmer. De troede alle, at programmerne for længst ville være udskiftet inden år 2000, og valgte derfor at spare de berømte to cifre i hukommelserne. Og faktisk helt op til 1986 blev der solgt store maskiner med kun to cifrede årstal.

Det er min opfattelse, at regeringen og ministeren tager alt for let på de problemer, vi kan forvente. Det gælder problemerne med mangel på programmører og teknikere, som rent faktisk kan nå at løse opgaverne inden år 2000. Ministeren siger, at man forventer, at virksomhederne skal gå i gang med efteruddannelse af deres medarbejdere, og skulle det vise sig, at de ikke løfter den opgave, så er man parat til lovgivning.

Problemet er bare, at vi risikerer at komme for sent. Vi har det ikke ligesom med så mange andre ting, hvor vi kan nedsætte et udvalg, og hvis ikke de når at blive færdige, så kan vi lave en lov om ændring af lov om og sådan noget. Her er det sådan, at der er en dato, der gælder, og hvis først vi har brugt et helt år på at afventere, at virksomhederne reagerer, og må konstatere, at det gjorde de alligevel ikke, så kan vi ikke købe os den tid tilbage. Den er gået.

Det gælder faktisk for ganske mange virksomheder, at de overhovedet ikke er klar over det. Der er en stor undersøgelse, der viser, at 40 pct. af de private virksomheder end ikke har overvejet, om de har nogen problemer i den her anledning.

Det gælder også store dele af den offentlige sektor, og dér synes jeg ikke, at ministerens

besvarelse var særlig imponerende. Den opgørelse, som Jyllands-Posten havde den 25. juni 1997, viser jo, at en lang række af ministerierne overhovedet ikke har styr på tingene. Mest alvorligt er det i Undervisningsministeriet, hvor der, som Jyllands-Posten udtrykker det, reelt intet overblik er over de mulige problemer med år 2000. Det gælder snesevis af universiteter, seminarier osv. osv.

Jeg vil ikke på nogen måde deltage i eller oppiske til hysteri. Det er sagen nemlig for vigtig til. Det er ikke en sag, der heller vedrører noget særligt partipolitisk. Det er simpelt hen en problemstilling, som er en national opgave, og derfor efterlyser jeg mere handling og mere tempo fra regeringen. Det er nemlig sådan, at hvert eneste minut tæller, og vi kan ikke bare vedtage en lov om at udsætte datoen. Den kommer under alle omstændigheder. En række af de institutioner og virksomheder, som vi taler om, vil allerede begynde at opleve problemerne fra den 1. januar 1999, fordi deres automatiske bogføring osv. går helt frem til år 2000, som måske så ikke kan lade sig gøre.

Når ministeren lægger så meget vægt på ledelsesansvar og en decentral reaktion, så kan jeg selvfølgelig godt forstå det, og det lyder pænt sådan rent retorisk, men det tør vi jo ikke gøre, når det gælder arbejdsmiljø. Vi tør heller ikke gøre det, når det gælder miljøet. Vi tør heller ikke gøre det, når det gælder virksomhedernes regnskaber. Dér overlader vi det ikke til ledelsesansvar. Dér har vi en detaljeret lovgivning. Ja, ikke engang virksomhedernes markedsføring overlader vi til ledelsesansvar. Og for den sags skyld, når virksomhederne skal skrue et nødudgangsskilt op på virksomheden, så betror vi dem ikke evnen til selv at finde ud af at få det skilt sat op. Det er der også regler om.

Men her, hvor vi taler om, at år 2000-problemet kan vise sig at give meget store samfundsøkonomiske tab, ja, så overlader vi det til et decentralt ledelsesansvar. Det synes vi er et problem.

Hvis ministeren er så overbevist om, at regeringen har styr på situationen, så har jeg et enkelt spørgsmål til ministeren: Er ministeren parat til at opholde sig i et fly nytårsnat mellem år 1999 og år 2000? Hvis ministeren svarer ja, så tror jeg, ministeren er ærlig i sin vurdering af, at der er styr på situationen, men hvis ministeren ikke svarer ja, så har vi et problem.

Sonja Mikkelsen (S):

Som det også er beskrevet, er år 2000-problemet et fænomen, som langsomt, men sikkert trænger sig på i brugen af informationsteknologi og avanceret teknologi, jo nærmere vi kommer årtusindskiftet. I informationsteknologiens barndom var plads noget, man økonomiserede uhyre meget med. Hulkort og strimler var omstændelige at arbejde med, og begrænsningens kunst, som man lærte dengang, er fulgt med over i de næste generationer af informationsteknologi og elektronik.

Det har også i nogle sammenhænge givet anledning til nogle lidt sjove episoder, f.eks. når en over 100-årig bliver indkaldt til børnetandpleje, fordi CPR-nummeret bl.a. er indrettet efter inspiration af den her model.

Men desværre er det jo ikke kun sjove episoder. Såfremt man i den offentlige sektor og i erhvervslivet bare lader stå til, så får vi alvorlige problemer. De fleste af samfundets funktioner og også funktionerne i virksomhederne er jo baseret på elektronik og informationsteknologi, og derfor er det i meget stor udstrækning afhængigt af, om edb-systemerne kan rumme to århundreder på én gang. Især lidt ældre systemer er ikke år 2000-parate.

Forskningsministeren redegjorde her i sit svar på forespørgslen for, hvilke initiativer regeringen har taget og vil tage for at forhindre, at årtusindskiftet slukker lyset i Danmark. Socialdemokratiet er grundlæggende af den opfattelse, at det er et ledelsesansvar at sikre, at de informationssystemer, den elektronik, man har ansvaret for i det daglige, også kan klare skiftet fra 1999 til år 2000, og det gælder, uanset om man er leder i den offentlige sektor eller leder i en privat virksomhed. Også husholdningerne må selv tage affære.

Jeg vil gerne sige her, at jeg ser ikke, der er nogen modstrid imellem virksomhedsledernes interesse i at få løst problemet og så samfundsinteresserne i øvrigt, og det er en bemærkning til hr. Kim Behnke, som undrer sig over, at vi lovgiver om arbejdsmiljø og andre ting, men det har jo netop at gøre med, hvor interesserne er i det her spørgsmål.

Det er også udgangspunktet for regeringens initiativer, at det er et ledelsesansvar, og det er tilfredsstillende. Informationskampagner og konkret indsamling og formidling af viden om problemet er derfor også den naturlige kerne i regeringens initiativer.

Og hvis de ikke allerede er det, må statens egne ledere på alle områder og niveauer omgående i gang med at checke deres systemer for at sikre, at de kan klare århundredskiftet. Og det er vigtigt at komme hurtigt i gang, fordi det må forudses, at der i det næste par år bliver kø hos de computerfreaks, der kan løse opgaven. Og de budgetmæssige rammer må ikke være en hindring for at gå i gang, og det bør have konsekvenser for lederne, hvis de svigter denne opgave, og det er også helt afgørende, at lederne i kommunerne og amterne tager opgaven alvorligt.

Og efter at jeg har forhørt mig lidt rundt omkring, er det faktisk mit indtryk, at man langt de fleste steder allerede er i gang, og det er måske også et udtryk for, at IT-anvendelsen professionaliseres i disse år.

Men man kan være lidt bekymret for de mindre virksomheder, som har investeret i informationsteknologi i en ikke så fjern fortid, for hvis de overhovedet er opmærksomme på år 2000-problemet, kan de være forledt til at tro, at med de nye systemer er man også sikker i forhold til år 2000, men sådan er det jo desværre ikke.

Men bekymringen for de mindre virksomheder afspejler sig også i regeringens politik, og det er meget tilfredsstillende.

Også for forbrugerne spiller år 2000-problemet en væsentlig rolle. Og det må være et naturligt krav for forbrugerne, at informationsteknologi og anden elektronik, der rummer risikoen for at have et år 2000-problem, fra nu af ikke sælges, hvis det ikke er år 2000-parat.

Socialdemokratiet ser derfor meget gerne, at der hurtigt gennemføres en mærkningsordning, der giver køberne garanti for, at den indkøbte teknologi er år 2000-parat, og at det ellers er for sælgers egen regning og risiko. Og allerede nu bør forbrugerne, når de køber ny teknologi, sikre sig, at det er år 2000-parat, ved en skriftlig tilkendegivelse fra sælger.

Socialdemokratiet anerkender, at der forhandles med leverandørorganisationerne om, hvordan en mærkningsordning kan gennemføres, men efter Socialdemokratiets opfattelse bør den gælde for al isenkram og programmel, som den overhovedet er relevant for. Og det er ikke kun af hensyn til de private forbrugere, Socialdemokratiet indtager dette lidt skrappe standpunkt, men også i høj grad af hensyn til de små erhvervsvirksomheder.

Og i relation til, at der bliver run på edb-freakene i den kommende tid, vil jeg gerne spørge, om forskningsministeren har haft drøftelser med arbejdsministeren og undervisningsministeren om muligheden for hurtigt at tilbyde efteruddannelse eller supplerende uddannelse til faggrupper, der i kraft af deres hidtidige uddannelses- og erfaringsbaggrund hurtigt kan tilegne sig den nødvendige kompetence til konkret at løse 2000-problemet, og som måske oven i købet har ledige, som er i stand til at gøre det, sådan at den store efterspørgsel, som vi må forvente at der kommer, og som jo allerede er der, kan imødekommes, så vi kan undgå et alt for stort lønpres eller muligheden eller risikoen for flaskehalse på dette område.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne sige, at Socialdemokratiet har tillid til, at regeringens initiativer er det, der skal til.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Sonja Mikkelsen brugte flere gange udtrykket edb-freaks, men problemet er, at de folk, der kan de her ting, slet ikke er de traditionelle edb-freaks, og at mange af dem er pensionerede, for det, der gav anledning til problemerne, var faktisk noget, der fandt sted i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne.

Men det, der bringer mig herop, er, at fru Sonja Mikkelsen er sikker på, at ledelserne rundt omkring ikke vil svigte deres ansvar; men det er ikke det, der er problemet, og for at forklare det vil jeg foretage en sammenligning:

Den togfører i DSB, som overser et signal og dermed kommer til at forårsage en ulykke, gør det jo ikke, fordi vedkommende ikke tager sit ansvar alvorligt, eller fordi vedkommende er selvmordspilot, men fordi vedkommende overser et trafiksignal. Men alle de, der sidder i toget, må altså tage følgerne af, at toget så forulykker.

På samme måde er problemet, at det er nemt nok med de chips, vi taler om her, for når vi har en computer med en skærm og et tastatur og en harddisk stående, ved vi alle sammen, hvordan de ser ud, men chipsene sidder også alle mulige andre steder, og spørgsmålet er så, om ledelserne rundt omkring overhovedet er klar over, hvor mange steder i alt – lige fra deres klimaanlæg til deres mobiltelefon og alle mulige andre steder – denne teknologi rent faktisk er implementeret. Og hvis de ikke får en viden om dét, er problemet altså, at de kan komme til at

overse det, ikke af ond vilje, men simpelt hen fordi de ikke kan overskue det.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg er fuldstændig enig med hr. Kim Behnke i, at det, der kan være en risiko, er, at man overser problemet. Og derfor er det jo også helt rigtigt set, at regeringens initiativer baserer sig på en kampagne om at informere. For vi kan jo vedtage nok så mange love herinde, men hvis man ikke ude i virksomhederne bliver opmærksomme på, at der er vedtaget en lov, har det jo ingen effekt, i hvert fald ikke umiddelbart.

Og det her drejer sig jo om at få løst problemer og ikke om at kriminalisere eller på anden måde gøre det, at man ikke tager fat på det her problem, strafbart. Så derfor er det helt rigtige sigte med regeringens politik jo en kampagne over for samfundet, altså både over for det offentlige og over for virksomhederne og borgerne i almindelighed, og dér tror jeg også, at et af de elementer, som det er vigtigt at få med, er revisorerens opgaver i den sammenhæng, for revisorerne kan jo lige præcis gøre de uopmærksomme erhvervsledere opmærksomme på det problem. Og jeg går også ud fra, at den revision, der finder sted i relation til kommunerne, på samme måde har adgang til at gøre lederne opmærksomme på, at de her har et uløst problem.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg har ikke gjort mig de fjerneste forestillinger om, at vi skal kriminalisere folk, for det kræver, at folk har et forsæt, og de mennesker, vi taler om her, overser blot tingene. Så det er jeg helt enig med fru Sonja Mikkelsen om ikke hjælper noget.

Men det, der hjælper noget, er at bruge samfundsressourcer på en kortlægning, der går ud på, at der kigges i alle krogene – ikke forstået på den måde, at vi skal have statslige kommissærer til at gå rundt og kigge i krogene på private virksomheder, men således, at der sker en kortlægning af, hvor det egentlig er, man har valgt at bruge disse mikrochips, altså hvor de sidder, og at der bliver lavet nogle idékataloger osv. til folk, hvori de kan se, at hvis de har den og den type installationer på virksomhederne, skal de altså være opmærksomme.

For den kortlægning har nemlig ikke fundet sted, og hvis man overlader det til ledelsen selv at tage ansvaret for at finde ud af, hvad man har rundt omkring på virksomhederne, så er jeg bange for, at der er nogle ting, der bliver overset.

Og jeg er ligeglad med, at et klimaanlæg måske ikke går i gang hos en smedemester, men jeg er ikke ligeglad med, at nogle af de trafikfyr, som skibene skal sejle efter, måske pludselig slukker eller begynder at blinke med et nyt signal, så nogle skibe forulykker eller nogle olietankere sejler på grund ved Samsø. Det er jeg ikke ligeglad med.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Så vil jeg gerne sige til hr. Kim Behnke, at det da er mit indtryk af det materiale, der er forelagt fra regeringens side, at det lige præcis er den opgave, som det sekretariat, der nu etableres, skal løse. Det skal netop indsamle viden om, hvor det er, problemerne kan være, og formidle den viden ud til dem, for hvem det kan være relevant at modtage den.

Og jeg vil da gerne spørge forskningsministeren, om hun ikke, når hun tager ordet igen, kan prøve at uddybe præcis det område, for det er jo netop det, initiativerne går ud på.

Jens Løgstrup Madsen (V):

Årtusindskiftet er en udfordring for alle dem, der anvender edb-systemer, hvor årstal angives ved hjælp af to cifre, for når datoen skifter ved midnat, kan det medføre, at data, der er genereret af forskellige programmer, ikke længere er korrekte, og det kan påvirke beregninger, sammenligninger og sorteringsrækkefølger i alle former for edb-systemer, lige fra dem, der er i de mindste bærbare pc'er, til dem, der er i de største servere.

Og selv om det kan blive dyrt at forberede alle systemer til år 2000, kan det altså få alvorlige følger for virksomheder inden for handel, industri, uddannelse og forvaltning at undlade at gøre dette.

Vi står altså over for en sag, som kan få alvorlige samfundsmæssige konsekvenser. Men det er også nødvendigt at gøre sig klart, hvem det er, der har ansvaret for at gøre hvad, og dér må vi sondre meget stærkt mellem den private sektor og den offentlige sektor.

Og lad mig starte med den private sektor:

Her har virksomhederne selv både ansvaret for og en meget stor tilskyndelse til at tage hånd om de år 2000-problemer, som de står over for, for det er jo sådan for en virksomhed, at jo større et problem den har, desto større tilskyndelse har den til at gøre noget ved det. Derfor er det i selve virksomhederne, ansvaret er placeret, og derfor er der efter Venstres mening ikke behov for en lovgivning på dette område, og regeringen kan i hvert fald ikke forvente at få Venstres støtte til en sådan lovgivning.

Det, der derimod er det offentliges opgave i forhold til virksomhederne – og det er også det, jeg har forstået at man fra regeringens side allerede er slået ind på – er at sprede information og dermed viden om, hvad det er for et problem, man står over for. Det er der fornuft i, og jeg synes, det er godt at gribe det an på den måde. Men det er farligt at tage ansvaret fra virksomhederne, for så skaber vi en forventning om, at når der i fremtiden opstår problemer af forskellig art, vil staten også træde hjælpende til, og det er altså virksomhedernes ansvar.

Men når det gælder den offentlige sektor, vil vi fra Venstres side holde regeringen fast på det ansvar, som regeringen har for, at staten sørger for at bringe sine systemer i en sådan orden, at der ikke opstår år 2000-problemer, lige så vel som vi vil rejse problemet i de enkelte kommuner og amter og gøre dem opmærksomme på, at de er ansvarlige for deres systemer, og at de skal leve op til deres ansvar.

Det, som vi skal have, er altså et klart fastslået ansvar for, hvem det er, der skal tage hånd om disse ting. Og her vil jeg bare sige, at vi forventer, at regeringen lever op til sit ansvar og sørger for, at alle offentlige systemer, som regeringen har indflydelse på, overvinder de problemer, der er i forbindelse med år 2000. Og hvis ikke regeringen gør det, vil vi selvfølgelig rejse sagen over for regeringen.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det var jo en smuk, liberal tale, for det bør selvfølgelig være sådan, at man uddelegerer ansvaret, og at de pågældende virksomheder så må leve op til deres ansvar. Men modsat en lang række andre områder, hvor tingene kan gøres om – hvis f.eks. en privat virksomhed har sat en for høj eller for lav skorsten op, kan man jo sige til den, at skorstenen skal bygges om – så har vi i det her tilfælde at gøre med sager, som ikke kan gøres om igen.

Og mit spørgsmål til hr. Jens Løgstrup Madsen er så: Hvor tæt på år 2000 skal vi være og stadig væk opleve apati og ligegyldighed, før også Venstre er parat til at sige, at nu er det i samfundets interesse at gribe ind og sige: Det her går ikke, for det vil medføre så og så store økonomiske tab og bringe så og så mange mennesker i ulykke og uføre, hvis der ikke gribes ind! Hvor tæt skal vi på, før laissez faire-holdningen bliver afløst af et ansvar, der går ud på, at man af hensyn til samfundets videre virke altså er nødt til at tage fat i de mennesker, som ikke løser det ledelsesansvar, som de faktisk har. For det hjælper jo ikke noget, at man i januar måned år 2000 sender breve rundt til folk og skælder dem ud. Det kan vi ikke bruge til noget, når der er holdt op med at være varme i radiatorerne og lys i lamperne.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Jeg vil starte med at fastslå, at jo større problemet er, desto mere seriøst vil virksomhederne tage det, og at jeg faktisk ikke tror, det nytter noget at tage ansvaret fra virksomhederne. Og det er i hvert fald min fornemmelse, at mange virksomheder, som er stærkt afhængige af edb-systemer, allerede i dag tager det her alvorligt, og jeg synes ikke, vi har noget grundlag for at sige, at vi ved bedre end erhvervslivet, og dermed gøre os klogere end folk ude i erhvervslivet. Nej, i Venstre forventer vi, at man i erhvervslivet lever op til sine forpligtelser – slut!

Henriette Kjær (KF):

År 2000-problemet er simpelt, men omfattende. Rent teknisk er det dog til at rette, men det faktum, at der efterhånden er computerchips i alt lige fra flys og elværkers styringssystemer til den mest simple husholdningsmaskine, gør, at det tager tid at løse problemet. Det er derfor uhyre vigtigt, at vi kommer i gang med at angribe det.

Og jeg må sige, at jeg blev lidt forbavset, da jeg via nogle spørgsmål til ministeren erfarede, at man ikke i første omgang havde tænkt sig at gøre det store nummer ud af år 2000-problemet. For ved at følge med i dagblade og fagblade kunne vi læse om de initiativer, der allerede var blevet taget i andre lande, mens der intet skete her i Danmark: Der kom intet udspil fra ministeren, ikke engang almen information om, hvad dette problem egentlig går ud på.

Så jeg er glad for ministerens svar til os i her dag, for det viser nemlig, at ministeren har indset, at vi har et problem, og at hun er villig til at hjælpe med en løsning. Vi må dog se i øjnene, at vi er kommet noget sent i gang med at løse de problemer, vi kan løbe ind i i forbindelse med år 2000-årsskiftet.

Og i Sverige, hvor man er begyndt tidligere end vi på at få de offentlige institutioner til at sørge for at få et overblik over problemets omfang og derefter få det løst, skærper den svenske finansminister nu tonen og øger presset på de svenske myndigheder, for der sker simpelt hen ikke nok. Men hvordan skal det så ikke gå herhjemme, hvor der slet ikke er sat så meget turbo på som f.eks. i Sverige?

Det, som jeg ser som det allerstørste problem, er netop, at både tiden og kapaciteten efterhånden er blevet knappe ressourcer, og de to størrelser gør, at jeg er bange for, at vi ved skiftet til år 2000 står med en række uløste problemer.

Man siger jo allerede nu i branchen, at det er umådelig svært at få kvalificeret arbejdskraft til at løse år 2000-problemet. Det er derfor klart, at hvis vi havde sat fokus på problemet noget tidligere, ville de samme folk kunne have udrettet noget mere. Jeg mener dermed, at både den nuværende minister og hendes forgænger har været for langsomme i optrækket.

Nu er vi så kommet i gang, og så gælder det om at opnå de bedst mulige resultater og om at nå mest muligt, og her mener jeg, at Forskningsministeriet må spille en mere udfarende rolle – og om ikke Forskningsministeriet så for min skyld gerne Finansministeriet. Det vigtige er, at der er en vis central styring, og at der følges op på de offentlige institutioners handlinger eller mangel på samme.

Det underer mig, at Forsvarsministeriet er det eneste ministerium, der har angivet, at det her vil koste dem penge; 5 mio. kr. har de vist skrevet til ministeren, at det vil koste at løse problemet. Hvordan begrundes de andre ministerier og offentlige styrelser deres tro på, at de kan løse det uden ekstra omkostninger? Det er hermed et spørgsmål til ministeren, og det mener jeg ministeren bør følge op på, for der er da givet nogle, der får brug for konsulentbistand ude fra, og det vil være meget rart at samle sig et billede af, hvilke udgifter vi får i denne forbindelse. Det håber jeg ministeren vil følge op på.

Men der skal ikke kun følges op på økonomien. Det vigtigste er, at det offentlige system ikke bryder sammen dér klokken 00.00 år 2000.

I det private erhvervsliv har man selv en forpligtelse til at sikre sig, at tingene løses, men det er klart, at jeg som politiker bliver bekymret, når jeg kan læse, at Deloitte & Touche vurderer, at op mod 10 pct. af danske virksomheder ikke vil overleve skiftet til år 2000. Det er jo ikke bare et problem for den enkelte virksomhed, men et problem for det enkelte lokalsamfund, hvis en virksomhed mister ordrer, fordi deres maskiner er brudt sammen, og fordi man dermed må fyre folk.

Jeg ønsker ikke, at staten skal gå ind og være omklamrende og diktere virksomhederne noget som helst, men jeg synes, der er behov for et samspil mellem det offentlige, der sidder med viden og information på området, og de enkelte brancheorganisationer, der kender deres medlemmer og kan gøre dem opmærksom på, at her er lige noget, de skal have check på.

Det bedste er selvfølgelig, hvis virksomhederne får information fra flere kanter, altså både fra brancheorganisationerne og fra deres revisorer eller pengeinstitutter, som vil sikre sig, at deres klienter ikke kommer ud i økonomiske problemer på grund af år 2000-problematikken.

Kort sagt: Danmarks år 2000-parathed skal højnes. Vi skal være meget mere parate, end vi er i dag. Så fuld fart på processen, fru minister.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg vil gerne complimentere fru Henriette Kjær for at have interesseret sig for problemstillingen. Jeg har haft den samme oplevelse, nemlig at ministerens forgænger valgte at besvare spørgsmål fra Folketinget med, at der, så vidt man kunne vurdere i Forskningsministeriet, ikke var noget problem. Nu har vi så et års tid efter fået et ministerskifte og et temposkifte i ministeriet.

Spørgsmålet er, om Det Konservative Folkeparti kunne være med til at støtte en tanke om, at vi f.eks. hvert halve år i form af en redegørelse fik ministeren til at rapportere til Folketinget om, hvad der foregår. Den behøver ikke at være lang og omfattende, men bare være en statusredegørelse, for så har Folketinget i givet fald mulighed for at sikre sig, at tempoet bliver holdt.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg vil måske synes, at det er lidt meget, hvis vi skal have en redegørelse hvert halve år her i salen. Jeg tror, det kan klares på anden vis: at ministeren lover os, at hun vil følge det her område tæt og sørge for, at ordførerne bliver informeret, så vi har lidt lettere ved også at følge op på de her problemer.

En skriftlig redegørelse kunne måske gøre det, men jeg synes ikke, det er nødvendigt, at vi tager debatten i salen hvert halve år.

Aage Frandsen (SF):

Man kan nok i dag undre sig en smule over, at de problemer, som man ved kan opstå omkring år 2000, og som i hvert fald opstår, hvis man ikke gør noget ved det, ikke allerede for lang tid siden ude i virksomhederne har givet anledning til, at man forbereder sig på situationen. Man har også i en række tilfælde haft systemer og lavet systemer ret sent og så tæt på, at man i hvert fald burde vide, at det ikke vil vare så mange år, inden problemet vil opstå.

Men uanset dette må man sige, at det, der er regeringens synspunkt, nemlig at det er regeringen, der har ansvaret, når det drejer sig om statens virksomheder, og at det er kommunernes og amternes, når det drejer sig om deres virksomheder, som udgangspunkt er det rigtige. Det er regeringens ansvar, og det er de enkelte styrelses ansvar.

Når det drejer sig om det private, er jeg også enig i den holdning, der ligger hos regeringen – jeg er ikke helt klar over, om den adskiller sig fra forespørgerens opfattelse – nemlig at det er de private, der har ansvaret. Det, regeringen kan gøre, og som ministeren gør, er, at man oplyser om, hvilke problemer der kan opstå, sådan at man i hvert fald ikke bagefter kan sige: Vi vidste ikke bedre. Det er jo under alle omstændigheder i de private virksomheder, at man har viden om de her ting, og det er også dem, der ved, hvilke problemer der vil opstå.

Vi har også fra SF's side interesseret os for problemet, bl.a. fordi vi som andre har fået henvendelser fra forskellige mennesker, som var bekymrede for, om man nu var opmærksom på de her ting. Det gav anledning til, at jeg så sent som i sommer stillede et spørgsmål til forskningsministeren, og jeg vil sige, at jeg i den forbindelse egentlig blev rimelig beroliget i forhold til, hvad Forskningsministeriet havde tænkt sig at gøre på det tidspunkt, og man kun-

ne ud af det, vi fik at vide, læse, at de også havde nogenlunde styr på, hvad der ville ske i de enkelte ministerier.

Hvis det så viser sig, at de får udgifter senere hen, som man måske ikke helt har taget højde for, må man jo sige, at det må de enkelte ministerier klare inden for budgetterne, hvis de altså ikke har bedt om, at det sker på anden vis.

Vi er også glade for, at regeringen og forsvarsministeren så sent som i sidste uge har fået bevilget penge. Om det så er tilstrækkeligt til at løse de her oplysningsopgaver, ja, dér må man sige, at det er regeringens ansvar at sørge for, at pengene er til rådighed. Vi bevilger pengene, men det er regeringen, der skal sikre, at de kan udnyttes på tilfredsstillende vis.

Derfor går vi ud fra også med den redegørelse, som vi har fået fra ministeren i dag, og med de tidligere svar, der er givet, samt med den bevilling, der er i Finansudvalget, at man fra regeringens side har styr på de her ting. Jeg ser ingen grund til, at vi fra Folketingets side følger det mere nøje, end at regeringen løbende orienterer Folketingets Forskningsudvalg om problemerne i det omfang, man støder på nye ting. Vi regner også med, at det, i det omfang det koster mere med hensyn til oplysningsvirksomhed, er regeringen, der sikrer, at pengene er til rådighed.

Viser det sig, at der er brug for flere penge, end der blev bevilget i sidste uge, så er det altså partierne i Folketinget, som har ansvaret for, at pengene er der. Vi kan ikke på den ene side sige, at man skal løse problemerne, og på den anden side ikke komme med pengene.

Henrik Svane (RV):

Der er ingen tvivl om, at vi i dagens samfund har gjort os utrolig afhængig af computere. Så sent som i går oplevede de af os, som opholdt os her på Christiansborg, hvor svært det pludselig er, når systemet bryder helt sammen.

Hele eftermiddagen følte mange sig pacificeret, fordi systemet ikke virkede. Vi kunne ikke bruge computerne, og hvordan skulle man så få gjort alle dagens mange gøremål? Jeg er personligt stor tilhænger af computere og den store hjælp, de er i hverdagen, men den store afhængighed, vi dermed også får sat os selv i, fornægter sig ikke. Det er faktisk ret irriterende, når systemet ikke virker.

Det illustrerer meget godt, at det er et relevant spørgsmål, som bliver rejst med denne forespørgsel, for selvfølgelig skal vi være oppe

på tæerne, når vi går over til år 2000, og sikre, at vi ikke på grund af årtusindskiftet får rod i det hele. Men det mener vi i Det Radikale Venstre egentlig også at der er gjort en hel del for at forhindre.

I Forskningsministeriet er der i mere end 1 år arbejdet med problemet, og vi er trygge ved de initiativer, ministeren allerede har taget og i sin tale i dag nævnte, at hun ville tage i den nærmeste fremtid.

Overordnet har vi nemlig den holdning, at vi fra Folketinget ikke kan dirigere det, der konkret skal ske i de enkelte virksomheder og institutioner, men vi kan give nogle vigtige signaler, råd og anvisninger.

Alle har et medansvar for, at overgangen til år 2000 ikke skaber rav i vores systemer, og det er regeringens opgave, at der i hvert fald ikke er nogle, som er uvidende om, hvad vi skal være opmærksom på i forbindelse med årtusindskiftet. Men hvis andre ikke også påtager sig en del af ansvaret, så når vi næppe særlig langt. Det tyder da også på, at virksomheder med stort og tungt edb-udstyr er fuldt opmærksomme på problemet og i gang med at forberede sig, mens det på de mindre virksomheder lader til, at der endnu er en del usikkerhed over for problemet, men det er jo bl.a. dette forhold, initiativerne ønsker at tage højde for.

Med regeringens år 2000-plan og de initiativer, som planen indeholder, mener vi i Det Radikale Venstre, at vi er nået et godt stykke videre. Planen skal ikke være en sovepude, men den indeholder så mange initiativer baseret på positive erfaringer fra nogle af de lande, der også er i gang med problemet, at vi føler os godt klædt på.

Bruno Jerup (EL):

Der er vel efterhånden ikke mange virksomheder, som ikke har hørt om eventuelle problemer med overgangen til dateringen år 2000, men det er da udmærket, hvis de bliver belemet med en yderligere oplysningskampagne, specielt hvis den kan føre nogen vegne.

Og med det udgangspunkt, at alle ved med nogenlunde nøjagtighed, hvornår år 2000 indtræder, kan det næppe siges at være et af de allersværeste spørgsmål at planlægge efter – hverken for en virksomhed eller for staten. Der er måske en tendens til at gøre løsningen af dette spørgsmål til sådan et altoverskyggende problem, men der er vel ikke andet at sige, end at

virksomhederne må lukke, hvis de ikke kan finde ud af klokken.

Spørgsmålet er, om år 2000-problemet er et stort politisk problem eller det primært er et fagligt, administrativt problem. Jeg mener det sidste. Mangelen på arbejdskraft er kun tilsyneladende, for der er faktisk en del arbejdsløse medlemmer, f.eks. af Prosa, som arbejdsgiverne ikke vil tage, fordi de ikke gider bruge ressourcer på at træne dem op inden for de konkrete områder, hvor de kunne påtage sig det. Der er faktisk 5 pct. arbejdsløshed inden for Prosa, og det ville kun tage måske en måned eller et par måneder at give nogle af de medlemmer en tilstrækkelig optræning til, at de kunne gå i gang med nogle af de her opgaver.

I nogen udstrækning er år 2000-problemet en noget poppet og oppustet sag, og regeringens år 2000-forum er efter min opfattelse en meget bred sag, der ydermere er malet med en bred pensel: Ingen skal føle sig forbigået, for alle skal være med. Det er at gøre for meget ud af et teknisk problem, og det er, som om det er en stor samfundspolitisk diskussion, hvorvidt man kan få maskinerne til at opføre sig ordentligt år 2000. Man får et udvalg, hvor det er sådan, at alle mulige grupper skal føle sig repræsenteret, fordi det er vigtigt for dem at sidde og mele deres egne interesser, deres egen kage og bekri-ge hinanden og se, om de kan skaffe nogle penge.

Jeg kunne også forstå af de milliarder af kroner, der tidligere blev omtalt, at man sikkert sagtens kunne forestille sig, at der på et eller andet tidspunkt ville være nogle, der ville fore- slå en regning, som skulle betales.

Vi synes sådan set, at det er at gøre en alt, alt for stor sag ud af den planlægning, som selvfølgelig ligger i staten i den udstrækning, staten har nogle opgaver, og som selvfølgelig ligger i virksomhederne i den udstrækning, virksomhederne har nogle opgaver.

Jeg kunne have lyst til at stille et forslag til vedtagelse i Folketinget, der lød noget i retning af: »Idet Folketinget konstaterer, at virksomheder, der ikke kan finde ud af klokken, må lukke før tiden, går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

Men det vil jeg undlade at gøre; der er jo ingen grund til, at vi spilder tiden mere end højst nødvendigt.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Bruno Jerup hævdede, at der er masser af arbejdsløse Prosafolk, som går rundt og er parate til at tage job med kort varsel.

Jeg skal citere fra Børsen den 15.7.1997: »Der hersker dog nogen uenighed om omfanget af mangelen, og formanden for edb-fagets fagfor- ening Prosa, Peter Christensen, er betydelig mere forsigtig i sin vurdering, når han anslår mangelen til at være 500-1000 folk. Ingen er dog i tvivl om, at der er et underskud på IT-folk, og det har da også drevet lønningerne voldsomt i vejret. I det seneste år har der været en gennemsnitlig lønstigning på 18-20 pct. om året.«

Formanden for Prosa erkender, at der er mangel – nemlig mellem 500 og 1000 folk – og så kan man sige: Nå ja, men der er jo mange arbejdsløse i Danmark. Men man skal lige huske på, at det kun er meget få mennesker, der er i stand til at løse de her opgaver. Det er altså ikke noget med, at man kan sende en eller anden ud på et AMU-kursus eller på aftenskole ved LOF eller sådan noget, og så kan de lige lære det her. De skal ind, og så skal de lære et gammelt fag en gang til, fordi det er forældet at programmere, som man gjorde i 1970'erne.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det ændrer ikke ved, at der faktisk bare inden for Prosas område er over 500 arbejdsløse, som arbejdsgiverne åbenbart ikke vil gøre noget for at tage ind og videre- og efteruddanne.

Det er jo et af de problemer, vi har haft på det her område – og ikke kun på det her område, men på en række områder – at arbejdsgiverne har været så forvante og så forkælede i forhold til arbejdsløse, at de har været vant til, at staten påtog sig alle former for efteruddannelse og videreuddannelse af arbejdskraften, og at de ikke selv havde et ansvar, de kunne bare knipse med fingrene, og så stod staten parat med lige den arbejdskraft, de havde brug for, fordi man lige havde fundet et nyt problem, som skulle løses. Jeg synes sådan set, det er rimeligt at sige, at dér har de altså også selv en opgave.

Og med hensyn til lønningerne er der jo også stor spredning på dem inden for Prosas områ- de.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Havde jeg haft lidt mere tid, skulle jeg have læst hele artiklen op, for af den samme artikel i Børsen den 15. juli 1997 fremgår det, at en lang række især pengeinstitutter dræner markedet for kvalificerede IT-medarbejdere, og at f.eks. Dansk Data på det her tidspunkt står og mangler 50 medarbejdere. Den Danske Bank har selv uddannet 25 medarbejdere. Så det er ikke sådan, at der er manglende vilje hos specielt de store edb-virksomheder til at sørge for den efteruddannelse.

Men problemet er, at den lille smedemester, som har en halvautomatisk drejebænk, jo ikke har hverken teknik eller ressourcer til at forstå den uddannelse eller efteruddannelse. Det er og bliver efter min mening vigtigt, at vi så bruger nogle af vore samfundsressourcer på at uddanne nogle folk til det her frem for meget af det tant og fjas, man går og spilder folks tid med, mavedans og windsurfing og sådan noget, som man bruger samfundsressourcer til at uddanne folk i.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Men det, som hr. Behnke nævner, er lige præcis et af problemerne. Det er lige præcis, at en del af de store virksomheder har ladet sig rive med af hr. Behnkes kampagne og har været med til at poppe det her spørgsmål op, sådan at ingen leder i nogen virksomhed vil kunne tåle at sige: Jeg har ikke løst problemet med år 2000, fordi hr. Behnke og andre vil til at poppe det op. Og det betyder, at man faktisk i stor udstrækning er begyndt at ansætte folk. Man har overkapacitet i en række af de større virksomheder i forhold til at løse det her problem. Det er faktisk en af konsekvenserne, som det i øvrigt også er blevet påpeget af Prosa.

Ole Donner (DF):

Det er klart, at der opstår nogle problemer omkring årtusindskiftet, og det er man selvfølgelig også opmærksom på. Jeg synes derfor, det er godt, at vi har fået en debat om problematikken, og jeg synes, det er rimeligt, at man har debatten, og jeg lyttede med stor interesse til ministerens redegørelse.

Jeg plejer normalt ikke at rose fru Jytte Hilden og vil selvfølgelig heller ikke gøre det i dag, men jeg vil alligevel sige, at jeg er rimelig tryk ved det, der foregår i øjeblikket. Jeg mener

ikke, at der skal laves lovgivning om det her. Jeg mener, at man bør informere folk bredt, og jeg mener selvfølgelig også, at staten skal leve op til sit ansvar som virksomhedsleder og sørge for, at alle institutioner osv. og amter og kommuner får det hele ført ajour, så der ikke sker noget.

Når jeg siger, at jeg er rimelig tryk, så er det jo med henvisning til den »2000 parat«-ordning, som man lavede den 12. september 1997. De syv punkter, der fremgår af den plan, er vi i Dansk Folkeparti stort set meget enige i alle sammen. Vi mener, den informationskampagne, der skal være, skal være så bred som overhovedet muligt, for det er klart, at der er mange små maskiner og mange forskellige steder, hvor man bruger disse chips, og derfor skal der ske en bred information.

Jeg synes også, det er i orden med det forum, som man har nævnt i redegørelsen, og at man opretter et særligt sekretariat er selvfølgelig også i orden, hvis man altså bare husker at nedlægge det igen, for det varer jo noget, inden vi skal skifte årtusinde igen, så hvis ministeren vil skrive sig det bag øret, vil jeg synes, det vil være meget godt.

Det er klart, at virksomhedsledere har et stort ansvar for det her, og de har også en stor interesse i, at det klares bedst muligt, for ellers vil det jo kunne få katastrofale følger med hensyn til deres regnskaber osv.

Det nævnes, at man kunne tænke sig at lave en »2000 parat«-mærkning, og det har vi ikke noget imod i Dansk Folkeparti. Vi synes, det er glimrende, at man giver så meget forbrugertilslusning som muligt; men jeg er helt enig med Venstres ordfører i, at det ikke må være noget, vi skal ind og lovgive om. Det må være op til de enkelte at sørge for denne mærkning, og det tror jeg også på, at de firmaer, der arbejder med den slags ting, vil være interesseret i.

Vi er i vores parti ikke i tvivl om, at jo nærmere vi kommer årtusindskiftet, jo mere vil der ske hos softwareforhandlerne og inden for edb-branchen som sådan. Vi er sikre på, at de vil komme i gang, og vi er sikre på, at de i hvert fald nok skal gøre virksomhederne opmærksomme på, at det vil være klogt at købe noget nyt materiel eller få det gamle ført ajour.

Så har der været spurgt, hvordan vi nu vil blive holdt løbende orienteret om det her, og jeg vil da godt spørge ministeren, om vi kan få et løfte fra ministeren om, at vi i Forskningsudvalget løbende vil blive orienteret om, hvor langt

man er, og om der er nogen problemer, og hvordan de så eventuelt kan løses.

Forskningsministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige tak til alle ordførerne. Det har været en meget glædelig debat, for alle har vist vilje til at komme levende ind i det næste årtusind, og det synes jeg da er godt at vi kan blive enige om her i Folketinget.

En af de ting, som er et principielt problem, er, at vi har en meget, meget decentral offentlig struktur. Regeringen har ikke hals- og håndsret over kommunaldirektøren på Frederiksberg og ønsker det heller ikke.

Men vi har selvfølgelig et generelt ansvar for, at hele den offentlige sektor virker, og det er derfor, vi har taget en række af de initiativer, jeg har omtalt i relation til finansloven og dens bemærkninger, der knytter sig til bevillinger fra staten. Det har vi faktisk været ret meget igennem: Hvor er det, vi kan gå ind og understrege det, vi mener? Og det er et af stederne.

Det er et ledelsesansvar. Vi skal have forbrugerne i fokus. Og vi skal selvfølgelig også have et samfundsberedskab.

Jeg skal sige til fru Sonja Mikkelsen, at flaskehalse ikke må opstå – det er præcis det, Folketinget skal diskutere under det næste punkt på dagsordenen – og der er løbende og meget intense forhandlinger mellem Undervisningsministeriet og Forskningsministeriet og delvis også Erhvervsministeriet og Arbejdsministeriet på det her område omkring flaskehalse på IT-området. Jeg er helt enig i, at det er vigtigt at tage fat på det.

Jeg skal sige tak til hr. Løgstrup Madsen. For en gangs skyld var hr. Løgstrup Madsens tale som talt ud af min mund – og jeg lover aldrig at sige det mere!

Så skal jeg sige til fru Henriette Kjær, at vi lige præcis har taget varsel af, hvad der skete i Sverige. Sverige kom lidt tidligere i gang, og ikke desto mindre raslede den svenske finansminister ganske meget med sablen, hvis han ellers har sådan én. Han var ganske utilfreds med, hvor langt eller rettere hvor kort en del af den svenske offentlighed var kommet, og det har vi taget varsel af, og derfor har vi også taget de initiativer, som jeg har redegjort for i min plan.

Jeg er også glad for, at fru Henriette Kjær gjorde opmærksom på uddannelsesspørgsmålet. Regeringen har nedsat et ad hoc-udvalg med forskningsministeren for bordenden, hvor

vi nøje følger det, og i det papir, jeg har sendt over, har jeg faktisk lovet at give Folketinget en redegørelse allerede inden jul i år. Inden Folketinget går på juleferie, og inden vi vender tilbage igen i det nye år 1998, får Folketinget altså en redegørelse, et notat fra min hånd, om, hvor vi nu står, på baggrund af de erfaringer, vi høster bl.a. med det nye sekretariat og med det nye forum.

Til hr. Aage Frandsen skal jeg sige, at det undrer mig også, hvis ikke der skulle være utrolig mange, der er parat allerede. Jeg ved, at SAS vågnede op lige efter nytår i år og blev lidt forskrækket, for der kom faktisk en kunde, der gerne ville bestille en billet tre år frem i tiden. Da gik det op for SAS, at de havde et problem, om de ikke havde vidst det indtil da. Der er faktisk bestillingssystemer, der rækker år frem, og derfor er ambitionen også at nå det her inden den 1. januar 1999, sådan at vi har alle de ting, der kan bestilles i hvert fald et år frem, parat, iden vi når den famøse dato.

Jeg ved, at Told og Skat er på plads – de skal jo også sikre sig, at der er penge på kontoen. Og jeg ved, at forsvaret også er på plads.

Jeg synes, at det er et godt, solidt, kunne vi næsten sige, borgerligt synspunkt at have, at lederne må klare de udgifter, de har, inden for de budgetter, de har, og ellers måtte de på et tidligere tidspunkt have bedt om pengene. Og jeg har naturligvis også bemærket, at hverken V eller K har ekstra bevillinger til at løse dette problem på deres finanslovsforslag. Det går jeg ud fra betyder, at der er den samme holdning til det i de to partier; ellers havde man nok været vakse ved havelågen.

Til hr. Henrik Svane fra De Radikale skal jeg sige, at det er et ansvar, og det er jeg glad for også er De Radikales synspunkt – det var jeg såmænd ikke i tvivl om. Og jeg deler den opmærksomhed omkring små virksomheder, som hr. Henrik Svane gav udtryk for.

Til hr. Bruno Jerup skal jeg sige, at jeg faktisk synes, det er en meget fin vinkel at stille et spørgsmål om, hvad det her egentlig går ud på. Man kan jo ikke se bort fra, at visse leverandører vil tjene på det. Det kan man ikke. Man kan ikke underkende, at visse leverandører skubber lidt på for at få udskiftet udstyr, som måske egentlig kan klare det. Dér, hvor vi skal sætte ind, er derfor med forbrugerne i fokus, det er ved at stille krav også til leverandørerne om, at de fortæller os, hvad deres kram rent faktisk

kan. Jeg lyttede meget til den lille diskussion, der var omkring Prosa.

Så vil jeg sige til hr. Ole Donner, at svaret er, at jeg inden jul giver den første tilbagemelding – eller rettere, det bliver den anden – til Folketinget.

Jeg synes generelt, at dette her er en meget god opgave for Dansk Dataforening, og det viser, hvilke kræfter der er i Dansk Dataforening.

Og så vil jeg slutte af med en bemærkning om, at noget af det her er og skal være på markedsvilkår, andet er noget, hvor forbrugerne skal være i fokus, hvor vi tager forbrugere i hånden, og atter andet er noget, hvor vi holder ledere fast på deres ansvar. Gør vi nemlig ikke det, så bør de ikke være ledere. Ledere, der ikke forstår dette ansvar, er ikke værdige til at være ledere, og det synes jeg er et synspunkt, vi skal holde fast på.

Til sidst er det min klare forventning og min klare fornemmelse, at dette her er en god, rar, folkelig sag. Det er en sag, der kan forstås. Det er en sag, der i Grundtvigs land også vil komme til at optage mange, der lever op til den folkeoplysningstradition, som vi har hertillands.

Hvor jeg opholder mig nytårsaften mellem 1999 og år 2000? Ja, helst et sted sammen med mine børn og børnebørn, f.eks. Sorø. Men hvis hr. Kim Behnke dagen før eller dagen efter giver en flyvetur, så er det i orden med mig.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (DF):

Jeg vil gerne sige tak for de afsluttende bemærkninger.

Men ministeren kom med en meget barsk og kontant udmelding om, at ledere, der ikke lever op til deres ansvar, ikke skal være ledere længere. Så vil jeg bare stilfærdigt spørge, om regeringen er enig i, at hvis en sådan leder tilfældigvis sidder i skattevæsenet eller i toldvæsenet, så gælder det også dér.

Henriette Kjær (KF):

Med hensyn til ministerens kommentarer til bevillinger eller ej og at ministeren ikke kan se, at der er afsat noget beløb på V's og K's finanslovsforslag, vil jeg sige, at vi jo ikke kan sætte beløb på noget, vi ikke ved hvad koster. Det er jo derfor, vi spørger, og vi spørger: Hvad kommer det her til at koste?

Og dér er det altså ministeriet, der har kapaciteten, der har medarbejderne, som måske kan

fortælle os noget om det her. Det er jo også derfor, vi tager debatten her i en positiv ånd. Vi spørger jo ikke af ond vilje, vi spørger, fordi vi ikke ved det. Derfor kan vi ikke sætte beløb på.

Kim Behnke (FP):

Jeg skal bestemt også takke for den debat, vi har haft, og blot samle nogle enkelte ting op; først og fremmest den personalemangel, som vi kan komme til at opleve.

Se hvis vi skal have bygget en ny bro, eller hvis vi skal have lagt nogle flere kilometer asfalt ud i Danmark, har vi den mulighed, hvis ikke vi har arbejdskraften i Danmark, at vi altid kan låne den i et andet land. Men lige præcis på dette område er det sådan, at en lang række andre lande har de samme problemer som Danmark, og det vil altså sige, at der ingen overflod er af disse teknikere.

Rent faktisk vil det for en lang række af de øvrige europæiske lande være sådan, at de sidder i en dobbelt klemme, fordi introduktionen af euroen betyder, at i de lande skal alle banker, kasseapparater, og jeg ved ikke hvad, rundt omkring omprogrammeres, så man kan begynde at regne i euro i stedet for i lire, escudos, pesetas eller tyske D-mark. Derfor vil mange af vores nabolande altså næppe være forsyningsdygtige, hvis vi spørger om at få arbejdskraft derfra, fordi vi får mangel i Danmark.

Jeg er meget tilfreds med, at vi allerede inden jul får en afrapportering fra ministeren, og så må vi se på, om der er brug for, at vi følger det mere tæt eventuelt gennem Folketingets Forskningsudvalg; jeg tror, det var SF, der nævnte, at det kunne man få en afrapportering, og det ville være udmærket.

Der har været en del diskussion om, hvorvidt ministeren har fremhævet det med dette særlige klistermærke, og det er selvfølgelig også relevant, eftersom der for bare 14 dage siden var en artikel, hvor man havde været ude og spørge i et af de større edb-warehuse, om det udstyr, der blev solgt dér, var sikret mod år 2000-problemer, og hvor sælgerne måtte sige, at det anede de da ikke. Så der er ingen tvivl om, at der er brug for, at det nye udstyr, der bliver solgt, er forsynet med et sådant klistermærke, så kunderne kan være sikre på, at de ikke bogstaveligt talt køber katten i sækken.

Dér, hvor vi for alvor får problemer, er jo ikke med det nye udstyr, men med alt det gamle, der står rundt omkring og stadig væk løser forskellige opgaver, specielt alt det udstyr, som

ikke har fysisk form af en computer, som vi alle sammen forestiller os den ser ud, men er pakket ind i alle mulige andre former for elektronik.

At det ikke kun er i Danmark, man interesserer sig for det her problem, viser sig jo ved, at *The Economist*, som ikke er et hvilket som helst blad, faktisk brugte sit oktobernummer her i 1997 til et helt særtillæg lige præcis om de problemer, vi har diskuteret i dag. Så det er ikke det bare hysteri.

Derfor irriterede det mig også utrolig meget, at et så velanskrevet foretagende som Ingeniøren den 8. august her i 1997 havde en leder under overskriften »Stop hysteriet om år 2000«, hvor de et stykke nede i lederen skriver:

»Vi bliver simpelt hen trætte af at høre om det, og mange vil i deres stille sind mene, at det er alt for overdrevet til at kunne være sandt.«

Altså at et forum som »Ingeniøren« videreformidler et sådant synspunkt tyder jo på, at der er behov for endog en meget kraftig informationskampagne. Mange af dets læsere er jo de folk, der skal løse disse problemer, og hvis de får bibragt den opfattelse, at det bare er noget hysteri, tager de grundigt fejl.

Det slutter sin leder med den overvejelse, at det jo kunne være, at det i virkeligheden bare er noget, softwarehusene har fundet på for at få en større markedsandel, men dér skulle vi hilse at sige, at det bestemt ikke er tilfældet. Det er et meget stort og alvorligt problem, og mange softwarehuse havde nok været det problem foruden, for da de leverede udstyr tilbage i 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne, havde de da ikke en forventning om, at kunderne pludselig skulle vende tilbage i 1998 og stille krav om at få det hele repareret og lavet om.

Ministeren var inde på, at når det gjaldt Skatteministeriet, havde man styr på tingene. Det håber jeg er korrekt. I denne sommer var meldingen ellers den, at der i øjeblikket var 75 mand plus eksterne konsulenter i gang i Skatteministeriet for at få dets computere opgraderet. Det forlyder ikke, om de er blevet færdige endnu. Det er også sådan, at specielt når det gælder Undervisningsministeriet, er man end ikke engang gået i gang med en kortlægning endnu.

I Arbejdsministeriet, og vi har oven i købet ministeren til stede, hævdes det, at hele AF-systemet skal udskiftes, og at der er fastlagt en eller anden køreplan, men man er ikke gået i gang endnu, og når det gælder Erhvervsministeriet, har hele sagsbehandlingen omkring

journaler osv. heller ikke fundet sin løsning endnu.

Så der er nok af opgaver at tage fat på, og derfor glædede det mig selvfølgelig, at ministeren gjorde den afsluttende bemærkning, at de ledere, der ikke lever op til deres ansvar, skal gå af. Jeg går ud fra, at det så også gælder den regering, der sidder i januar år 2000 og ikke har påtaget sig sit ledelsesansvar.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) **Forespørgsel nr. F 10:**

Forespørgsel til arbejdsministeren og undervisningsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om udsigten til at løse flaskehalsproblemerne inden for det offentlige arbejdsmarked set i lyset af den nuværende mangelsituation, de uddannedes erhvervsmæssige mobilitet, den fremtidige efterspørgsel samt adgangsbegrænsningen/rekrutteringsproblemerne inden for social-, sundheds- og undervisningsområdet?«

Af Bruno Jerup (EL) og Jette Gottlieb (EL).
(Forespørgslen anmeldt 8/10 97. Fremme af forespørgslen vedtaget 22/10 97).

Begrundelse

Bruno Jerup (EL):

Enhedslisten har stillet en forespørgsel til arbejdsministeren og undervisningsministeren, som lyder:

»Hvad kan regeringen oplyse om udsigten til at løse flaskehalsproblemer inden for det offentlige arbejdsmarked set i lyset af den nuværende mangelsituation, de uddannedes erhvervsmæssige mobilitet, den fremtidige efterspørgsel samt adgangsbegrænsningen/rekrutteringsproblemerne inden for social-, sundheds- og undervisningsområdet?«

Der er udbredt flaskehalse på det offentlige arbejdsmarked. De regionale arbejdsmarkedsråds meldinger er entydige. Mens flaskehalse på det private arbejdsmarked ofte kun er potentielle eller kun handler om ganske specialiserede faggrupper, som der i øvrigt ofte tages konkret fat på, er flaskehalsene, når det drejer